

BEWAAR HET PAND

UITGAVE TOT BEVORDERING VAN DE HANDHAVING DER OUDE GEREFORMEERDE BEGINSELEN

Meditatie

Zalige wetenschap

'Want ik weet, dat in mij, dat is, in mijn vlees, geen goed woont'

Romeinen 7:18a

De apostel Paulus is aan het woord. Hij zegt: "Ik weet". Dit weten van hem is niet slechts iets van zijn verstand. 't Is niet de vrucht van de een of andere onderwijzer of van een gelezen boek. 't Is ook niet aangepraat: noch door hemzelf noch door iemand anders. 't Vloeit voort uit zelfkennis, en die ontstaat daar waar het ontdekkend werken van de Heilige Geest is. Daardoor weet Paulus dat in hem geen goed woont.

Dat is een uitspraak! In Paulus is dus geen enkel goed! We zijn geneigd om te denken: Paulus, je overdrijft, ieder mens is zondaar, we zijn allemaal Adamskinderen, maar in ieder is toch nog wel iets goeds. Paulus zou u onmiddellijk tegenwerpen: in mij is volstrekt geen goed, nog geen stukje, nog geen beetje.

U moet er wel aan denken, dat God anders meet dan wij. Naar Goddelijke maatstaf is er niemand die goed doet. Hier is de diepte van onze val. Zo diep zijn wij gevallen. Er woont in ons geen goed meer. Alleen maar slechtheid en boosheid.

Maar Paulus is toch bekeerd? De Heere heeft hem toch levendgemaakt op de weg naar Damaskus? In de Rechtestraat te Damaskus werd hij toch vervuld met de Heilige Geest? En aan het einde van de derde dag heeft hij toch Christus-alleen gepredikt? Ja zeker! Niemand hoeft eraan te twijfelen. De briesende leeuw uit Benjamins stam is overwonnen door de Leeuw uit Juda's stam. Koning Jezus heeft hem zo overwonnen dat hij van toenaf alleen maar wilde wat Koning Jezus wil.

De bekeerde Paulus spreekt: "ik weet dat in mij geen goed woont". Hoe dat kan, wordt opgeklaard door het woord vlees dat Paulus gebruikt. Van onszelf zijn we enkel vlees. Zo zijn we door eigen schuld geworden. Door genade wordt het vlees en Geest, oude en nieuwe mens. Hoe bekeerd Paulus ook is, hij heeft nog vlees, nog oude mens. Daar is hij nog niet verlost van. Dat overgebleven vlees draagt hij elke dag nog met zich. Tot zijn sterven toe. Meen nu niet dat hier een koude konstatering bij Paulus is. Als we het tekstverband lezen dan zien we Paulus met betraande ogen. Hij weent omdat er nog vlees is. Er is de innige begeerte om verlost te worden van het overgebleven vlees, om alleen maar nieuwe mens te zijn. Omdat hij zijn Heere zo liefheeft, Die Zichzelf in zijn plaats en alsoo voor hem Zich gaf op Golgotha. Is Paulus' taal de uwe? Weet ook u dat in uw vlees geen goed woont? 't Gevaar is zo duidelijk aanwezig, dat we die waarheid wel onderschrijven, maar stiekem menen dat er in ons toch nog wel iets goeds is. We zijn immers niet zo slecht als anderen, en we zijn niet zo oppervlakkig en vrijzinnig als velen. Soms stoten we ons heimelijk aan de prediking van genade-alleen, aan de verkondiging van de volkomen Zaligmaker Jezus Christus. Die is te gemakkelijk en te ruim. Ons vlees duldt niet dat onze mogelijkheden, onze goedheden ondersteboven gaan. We klampen ons met al onze vleselijke kracht eraan vast.

Weet u: de Heilige Geest leert niet om ons heen te zien. Hij leert naar binnen zien. Hij brengt tot die belijdenis: Ik weet dat in mij, dat is in mijn vlees, geen goed woont. Is dat nu om tot wanhoop te brengen? O ik kan de wanhoop begrijpen van iemand die begint

te ontdekken dat in zijn vlees geen goed woont. Al je vleselijke verwachtingen worden afgesneden. Het vlees sterft de langzame kruisdood. Het vlees dat ik zo liefheb, dat ik de hemel in wil dragen. Maar de Geest leert geen wanhoop; Die leert Christus kennen. Dat is Zijn enige doel. Door de wetenschap dat in uw vlees geen goed woont, blijft Hij Die de fontein alles goeds is, u niet onbekend. Kennen van uzelf en het kennen van Jezus Christus daar zit altoos een nauw verband in. Kent ge uzelf niet dan kent ge Jezus Christus niet. Dan is Hij de Onbekende voor u. Kent ge uzelf weinig dan zult ge Jezus Christus weinig kennen. Ziet ge uzelf in het schemer dan ziet ge Jezus Christus in het schemer. Weten dat in uzelf geen goed woont, is dus een noodzakelijke wetenschap. Tegelijk is dit een rijke en zalige wetenschap. Omdat deze u niet leeg van Christus laat.

Die wetenschap te kennen dan kunnen we slechts spreken van de uitnemende liefde van Christus. Van Zijn Borgwerk, van het werk door Hem volbracht. Door die wetenschap komen we uit bij dat andere fundament van de zekerheid: Gods verkiezende liefde, Zijn welbehagen van voor de grondlegging der wereld. Hoe meer we de taal van Paulus leren des te vaster komt het heil buiten onszelf te liggen. Aan napraterij hebben we niets. Tegenover mensen kunnen we er iets mee worden. Tegenover de Heere niet. 't Is zo goed ook voor onderlinge verhoudingen te leren dat in ons vlees geen goed woont. Dan kunnen we nooit boven een ander uit. Dan wordt en dan blijft het: mij de voornaamste, der zondaren, is barmhartigheid betoond. Vanuit dat wonder spreken we dan en maken anderen jaloers en bemoedigen we hen aan wie alle moed is ontvallen.

Ds. v.Z.

Van de administratie

We konden in de afgelopen periode 11 nieuwe abonnees inboeken en ontvingen f 107,- aan giften. Voor de school in Dundas ontvingen we f 1.003,75 als opbrengst van de avondmaalskollekte van de Chr. Geref. Kerk in Aalten.

Heel hartelijk dank, zowel voor de gift voor de school in Dundas, als voor de giften voor ons blad en niet minder dank voor de opgaven van abonnees.

Adm. Bewaar het Pand: A. Beukers, Toussaintplein 20, 2406 XL Alphen a.d. Rijn. Telefoon: 01720-74202. Postbank: 704350.

Van de redactie

Artikelen

Ds. J. van Amstel vervolgt zijn serie artikelen over "Vrouwen in het ambt". U treft een verslag aan van de bevestiging en intrede van Ds. J.P. Boiten te Sliedrecht.

Zendingsdag Elburg

D.V. 26 juli in de Gereformeerde Kerk aan de Vrijheidsstraat 1. 's Morgens

Dit blad is een uitgave van de stichting Bewaar het Pand te Meerkerk
verschijnt eens in de veertien dagen

COMMISSIE VAN REDAKTIE:

Ds. P. den Butter, Ds. A. van Heteren en Ds. D. Slagboom.

ADRES VAN DE REDAKTIE:

Copie voor het volgende nummer van "Bewaar het Pand" zenden naar: Ds. A. van Heteren, Voordijk 247, 2992 AL Barendrecht, telefoon 01806-13069.

ADMINISTRATIE:

A. Beukers, Toussaintplein 20, 2406 XL Alphen a/d Rijn, tel. 01720-74202, postrek. 70.43.50 t.n.v. de administrateur van "Bewaar het Pand" te Alphen a/d Rijn.

Abonnementsprijs f 10,- per jaar. Abonnementsprijs voor de Verenigde Staten en Canada 5 dollar per jaar.

Advertenties f 0,60 per mm met een kolombreedte van 6 cm. Bij kontrakt korting.

ISSN nummer: 0166-4646

aanvang 10.30 uur. Sprekers: Ds. J. Veenendaal te Katwijk aan Zee en Ds. J.H. van Dijk van Urk.

's Middags aanvang 14.00 uur. Sprekers: Evang. H. Bor te Gent, Ds. W. Roos van Doornspijk voor de Spaanse Evangelische Zending, Ds. L.W. van der Meij van Alphen aan den Rijn.

Ontmoetingsdag Kampen

D.V. zaterdag 16 september in het kerkgebouw van de Gereformeerde Gemeente.

Verschijningsdata zomermaanden

Nr. 15 donderdag 3 augustus, nr. 16 donderdag 24 augustus, nr. 17 donder-

dag 14 september. Daarna weer elke veertien dagen. Alles D.V.

De copy dient uiterlijk de donderdag voor de verschijningsdatum binnen te zijn.

Vakantietijd

Velen gaan uit in eigen land of in het buitenland. Moge de Heere beschermen en bewaren. Het Woord Gods zij tot norm ook als wij elders verblijven. De alwetendheid Gods worde beleefd opdat er gestreden mag worden tegen de zonde en de Wet Gods betracht zou mogen worden. Zullen we ook meer tijd nemen voor het bezig zijn met de dingen der eeuwigheid?

AvH.

Bevestiging en intrede Ds. J.P. Boiten te Sliedrecht

Ds. M.C. Tanis bevestigde Ds. J.P. Boiten vrijdag 30 juni j.l. tot 2e predikant van de gemeente van Sliedrecht-Bethel. De tekst was Johannes 15:5 het laatste gedeelte: "Want zonder Mij kunt gij niets doen."

In het inleidende woord werd gesteld dat de tekst verschillende reacties oproept. Er zijn er die de tekstwoorden voor kennisgeving aannemen. In de praktijk is de mens immers tot veel in staat. De techniek en de medische wetenschap hebben een hoge vlucht genomen. Men meent God niet nodig te hebben. Ook Petrus meende zelf veel te kunnen doen. Toen beleefde hij niet zijn algehele afhankelijkheid. Er zijn er ook die de afhankelijkheid voor bepaalde momenten reserveren. Bijvoorbeeld voor het sterven. Maar de Heere laat Zijn Woord staan. Ik ben en spreek de waarheid. De tekst vormde een levensles voor de discipelen. Die les werd gegeven niet in het eerste jaar van hun omwandeling met de Zaligmaker, maar na drie jaar geestelijk onderwijs.

Een levensles.

1. Een beschamende les.
2. Een onderwijzende les.
3. Een verzekeringgevende les.

1. Een beschamende les

Het is erg dat wij de Heere Jezus nodig moeten hebben. In het paradijs was er een direkte levende relatie met de Schepper. De mens was naar het evenbeeld Gods geschapen. Hij was profeet, priester en koning. We weten wat er plaatsvond. Daar zijn wij allen bij betrokken, we zijn er één mee. Zijn wij

dan also verdorven dat wij ganselijk onbekwaam zijn tot enig goed en geneigd tot alle kwaad? Ja wij. Buigen wij het hoofd? Er staat niet: Ja zij. Allen zijn geneigd God en de naaste te haten. Dit geldt van Petrus, van Johannes, van Sliedrecht-C., van de kerk van Nederland, van alle ambtsdragers. Onbekwaam tot enig goed. Gods Woord zegt: Hetzij dat gij eet, hetzij dat gij drinkt, hetzij dat gij iets anders doet, doet het al ter ere Gods. Ligt het ons zwaar? U bent niet veilig in de bunker van onmacht. Als de Heilige Geest gaat werken wordt liefde in het hart uitgestort. Dan kun je met je onmacht niet meer werken. De onmacht wordt schuld. De vraag rijst: Hoe moet het? God is het waard gevreesd te worden. Hoe moet het waar de Heere mij gesteld heeft? Hoe moet het in het ambtelijke leven? Predikanten gaan om met zielen die bekeerd moeten worden. Er moet geestelijke leiding gegeven worden. Zalig die bij het toenemen der dienstjaren mag belijden: Onbekwaam, maar niet onbevoegd.

2. Een onderwijzende les

De tekst spreekt van "doen". De allerhoogste Profeet, Die de knecht des Heeren is, heeft dit gesproken. In het paradijs was de mens geroepen tot arbeid. Ook na de val kreeg de mens een taak en plaats. De goedheid Gods in Christus schittert in het feit dat de Heere het dagelijkse werk zegent. In het Oude Testament worden ons verschillende takken van arbeid getekend. Er wordt geschreven over de heilige

dienst en over ambtsdragers die komen tot de tent der samenkomst. De Heere laat werken. Op het gebed mag bemerkt worden dat de Heere een plaats geeft. In de gemeente mag 's zondags gewerkt worden. Dit geldt predikant en gemeentelid. Opmerkelijk is dat er in zondag 38 negenmaal een werkwoord staat. Je mag dus heel wat doen op zondag. God betaalt goed uit. Zijn zaak gaat nooit failliet. Augustinus heeft gezegd: "Zonder God kunnen wij niets doen, zonder ons wil God niets doen." De vraag kan gesteld worden: Hoe zal het gaan met de nieuwe dominee? De tekst zegt dat het met de Heere zal gaan. De dominee is niets. De Heere is de ware Wijnstok. Wat een predikant mag zijn is alleen genade. De ware Wijnstok betekent de oprechte, niet-beschamende Wijnstok. Israël had als wijnstok stinkende vruchten voortgebracht. De Heere draagt er zorg voor dat er ook vruchten zullen zijn ter ere Gods. De levenssappen vloeien toe vanuit de wijnstok en worden door de ranken ook aangezogen. In zichzelf is een rank hol, leeg en arm. Christus is de ware Wijnstok. Hij leeft om te geven. De levende rank wil ontvangen. Zoals een kind zich te goed mag doen aan voeding, mag een rank zich te goed doen aan Christus. Denk ook aan het bekende beeld van vogeltjes die hun bekjes wijd opensperren om voedsel te ontvangen. Denk ook aan Psalm 81. In de rank is geen reservoir. Zoals de Israëlieten elke dag manna ontvingen, zo dient de rank dagelijks gevoed te worden vanuit de wijnstok. Altijd leeg in zichzelf, maar gelovig vertrouwend op Christus. Zo wordt de naam Jezus groot en rijk.

3. Een verzekeringgevende les

Er komt vrucht, bij de Heere vandaan. Waarom wilt u geestelijk leven hebben? Waarom wil u dominee zijn? Bent u het ermee eens dat u een rank bent en blijft? De vrucht is niet voor de rank bestemd. De ware rank kent bloesem en vruchtafzetting. Het geheim daarvan ligt in deze woorden: "Gij in mij en Ik in u." De rank is aangewezen op de wijnstok om vrucht te geven. De wijngaardenier verheugt zich over de trossen. In veel vrucht dragen wordt de Vader verheerlijkt. Met het oog op eigen leven is er sprake van verootmoediging, vernedering en onwaardigheid. Door de bezielende kracht des Heiligen Geestes is er gebed en gesprek. Het Koninkrijk Gods komt. De Heere geve het rijk. De afhankelijkheid worde beleefd. Er zij gebed:

Heere, dat ik vruchten mag dragen. Op zondag en in de week. In het verleden mocht er vrucht zijn, dat het zo blijve.

Na de bevestiging deed Ds. J.P. Boiten intrede met Coll. 1:28 "Denwelken wij verkondigen, vermanende een iegelijk mens en lerende een iegelijk mens in alle wijsheid, opdat wij zouden een iegelijk mens volmaakt stellen in Christus Jezus."

In de inleiding sprak Ds. Boiten uit dat hij door de goedheid des Heeren als herder en leraar aan de gemeente verbonden was. Er mag geroemd worden in de leiding, trouw en goedheid Gods. Er was verbondenheid aan Schiedam, de Heere heeft losmaking gegeven en deed het beroep aannemen. Er werd een vergelijking gemaakt met de discipelen die door de Heere gedwongen werden naar de overzijde te gaan. Zo moest ik naar u komen. Het is geen eigen keuze. Het is de leiding Gods. De Heilige Schrift laat zien wat de taak van predikanten is.

De dienst der verkondiging.

1. Wie hij verkondigt (de inhoud).
2. Hoe hij verkondigt (de wijze).
3. Waartoe hij verkondigt (het doel).

1. Wie hij verkondigt

Christus Jezus wordt verkondigd. Hij moet altijd centraal staan. De vraag kan gesteld worden: Wie spreekt er niet over Hem? Het antwoord daarop luidt: Ketteren en dwaalleraars. De tekst zegt: "Denwelken wij verkondigen." In vs. 27 staat: "Christus onder u, de Hoop der heerlijkheid." Hij is een grote verborgenheid. De kontekst zegt een verborgenheid van alle eeuwen. Het behoort tot de dienst van Paulus en alle predikers deze verborgenheid bekend te maken. Dit in tegenstelling tot de dwaalleraars te Colosse. Paulus is een uitdeler van de verborgenheden Gods. Wat is die verborgenheid? Christus onder u. Dat zijn mensen van nature zonder God en buiten het verbond. "Onder u" wil dan zeggen: zoals door u in geloof omhelsd. De beloofde Messias is ook voor heidenen, voor goddelozen. Door het geloof woont Christus in hart en leven. Verborgenheid wil eigenlijk zeggen mysterie. Het ziet op de rijkdom van barmhartigheid. Het kwam uit in de vrucht van geloof en bekering. Zo wordt hier ook de taak van de nieuwe predikant getekend. God heeft in Christus zaligheid bereid. Er is genade voor de grootste der zondaren.

Rijkdom dient voor armen uitgestald te worden. Alleen in Christus is er behoud. Buiten Hem is een eeuwig zielsverderf. Hebt u behoefte aan Christus? De taak van een prediker is meer dan Jezus in het algemeen prediken. Het gaat in de tekst over Christus voor Zijn Kerk. Is Christus onder u, ja in u? Is die verborgenheid geopenbaard? Dat is een wonder. Dan gaat Gods almacht open. Niemand kan immers zichzelf verlossen. Het wordt uitgeroepen: Waarom was het op mij gemunt? Christus wordt gepredikt als de Hoop der heerlijkheid. Christus aan het vloekhout is Sions betalende Borg. Is Hij uw hoop op de heerlijkheid? Dwaalleraars leren dat een mens er zelf wat bij moet doen. Paulus ontkent dit. Alleen Jezus Christus en die gekruisigd. Is het uw behoefte dat deze Christus verkondigd wordt? Christus wordt aan verbrokenen verkondigd. Aan gevangenen wordt gepredikt dat Christus in vrijheid stelt. Onder alle omstandigheden dient Christus verkondigd te worden. De Christus der Schriften. Is die verborgenheid nog gesloten voor u? Is het uw vraag: Hoe leer ik Hem kennen? Het antwoord luidt: Door de prediking. De dwaalleraars leerden dat het via een andere weg ging. "Denwelken wij verkondigen". Wie zijn die wij? Dat zijn Epafra, Petrus en anderen. Ook Ds. Tanis en Ds. Boiten. Wie Christus leert kennen krijgt de verkondiging lief.

2. Hoe hij verkondigt

Hoe die dienst vervuld wordt. De tekst zegt: "vermanende." Onbekeerden gaan verloren. Dit geldt ook naamchristenen, schijn-christenen en zondags-christenen. Het klinkt in de prediking: Mijn zoon, mijn dochter, geef mij uw hart. Het is dood of leven. Vermanen betekent letterlijk op het hart drukken. Dit dient ernstig en bewogen te geschieden door de prediker.

De tekst spreekt ook van "leren". Er dient onderwijs gegeven te worden uit de Heilige Schrift. Er dient meer Godskennis, zelfkennis en Christus-kennis te komen. Vermanen en leren horen bijeen. Het negatieve en het positieve horen bij elkaar net als op een gewone school. Er staat in de tekst: "in alle wijsheid". Dat is geen wijsheid van de mens, maar dat is de wijsheid Gods in Christus Jezus. In Christus zijn alle schatten van wijsheid. De dienaren vermanen en leren uit Hem. Ik hoop onkundigen te ontmoeten. Dat de dwaasheid der predi-

king tot wijsheid worde. Er staat verder: "een iegelijk mens". Het geldt alle creaturen. Het betreft Joden en heidenen, arm en rijk. Allen zijn in Adam verloren en hebben hetzelfde nodig, namelijk in Christus geborgen te worden. Genade moet persoonlijk worden toegepast. Er dient aandacht te zijn voor persoonlijke omstandigheden. De dwaalleraren wezen ten oprechte op ascese. Neem de prediking, waarin het gaat om de volle Christus, ter harte. Een kind zegt: als ik groot ben, als ik volwassen mag worden. Zo dient de Kerk naar het volmaakte te staan.

3. Waartoe hij verkondigt

Waartoe die dienst vervuld wordt. Er dient groei in kennis en genade te zijn. Er is veel wat de groei belemmert. Er is sprake van strijd en diepe wegen. Er moet veel aangeleerd en afgeleerd worden. In een weg van ootmoed al onvolmaakter in zichzelf worden. Dat zo de verkondiging geschieden mag. De gelovigen zijn reeds volmaakt in Christus. Er is geen sprake van werken om tot de volmaaktheid te komen zoals de dwaalleraars dat stelden. Het is een buiten Christus niets doen, niet zoeken, geen steun zoeken. Christus heeft het uitgesproken: "het is volbracht." Daarmee hangt het woord "volmaakt" uit onze tekst samen. Het volbrachte Borgwerk is de enige grond

van behoud. Dit brengt met zich mee een afsnijdende en afbrekende prediking en de verkondiging van de algenoegzame Zaligmaker. Het uitzicht is: volmaakt in kennis en liefde. Hem volmaakt dienen. Eenmaal als een reine Bruid voor God gesteld worden. Zalig die naar volmaaktheid uitziert. Dan is het de lust van het hart de deugden en weldaden Gods te verkondigen. Roemen in de God van zaligheid en vrije genade. Een roemen in het welbehagen Gods.

Er volgden toespraken door B. Korporaal (loco-burgemeester) namens de burgerlijke overheid, door Ds. R. Kok namens de classis en de zuster gemeente en oud. L. v.d. Heuvel namens kerkeraad en gemeente van Sliedrecht-Bethel. Na afloop was er gelegenheid Ds. en mevr. Boiten een hand te drukken.

We wensen de beide predikanten met pastoraal medewerker oud. De Jong in de grote gemeente van Sliedrecht Gods onmisbare zegen toe. De Heere gedenke ook kerkeraad en gemeente in al wat nodig is. Dat bovenal zondaren getrokken mogen worden uit de duisternis en overgebracht tot Gods wonderbaar licht en dat anderen nader onderwijs zouden mogen ontvangen.

Ds. A. van Heteren.

tus. Hij leeft ook met allen. Met allen bij Zich boven, maar ook hier op aarde. Hij heeft het ook gezegd: "En ziet, Ik ben met u al de dagen tot de voleinding der wereld."

De vraag kan gesteld worden en het is te hopen, dat het onze vraag is: "hoe kan men dit nu weten, namelijk het "ook mij gegeven". Wie wedergeboren is, bezit de Heilige Geest. En dat wedergeboren leven wordt ons getekend in de Heilige Schrift. Een wedergeborene kent het nieuwe leven. Een leven, wat naar de Heere doet vragen. Er ontstaat de droefheid naar de Heere, die een onberouwelijke bekering werkt tot zaligheid. De lust ontstaat om de Heere te kennen, te dienen en te vrezen. Het leven met de Heere wordt het hoogste en het voornaamste in het leven. En die levensgezindheid straalt ook door in het leven van elke dag. Het leven wordt open voor de Heere. Men wil ook verstand ontvangen van God en Goddelijke zaken. Men krijgt last van de zonde en lust tot het goede. Het "Heere, wat wilt Gij, dat ik doen zal?" gaat leven in het hart. De zondag gaat trekken en de prediking wordt onmisbaar goed. De psalmen gaan leven en naar men zich gevoelt, worden ze beleden of gezongen. Er komt liefde in het hart tot de Heere en Zijn dienst. Men doet een beliste keuze: "uw volk is mijn volk, en uw God mijn God." Men krijgt hoogachting en eerbied voor het werk des Heeren, en men staat ernaar. Vandaar de steeds terugkerende vraag: "Heere, bekeer mij, zoals U het aan geeft in Uw Woord." Met Gods volk wil men leven en sterven. Dit nu behoort tot het werk van de Heilige Geest. Maar er is meer. Het belijden van de kerk zegt ons: "opdat Hij mij door waar geloof Christus en al Zijn weldaden deelachtig make." Waar wedergeboorte is, daar is al geloof. De Heilige Geest werkt het geloof in onze harten door de verkondiging van het Heilige Evangelie. Dit is ook noodzakelijk, want alleen het geloof maakt ons Christus en al Zijn weldaden deelachtig. De Heilige Geest richt het geloof op Christus. Jezus heeft ook gezegd: "Die zal Mij verheerlijken." Het is het werk en de lust van de Heilige Geest om de mens van zijn zonden te overtuigen en hem op Christus te wijzen, om hem Christus voor te stellen in Zijn beminlijkheid, in Zijn schoonheid, in Zijn algenoegzaamheid. Hij maakt Christus begerlijk voor een zondaar. Hij maakt Christus gepast voor een zondaar. Hij maakt Christus noodzakelijk

Ook mij! En waartoe?

"Dat Hij, namelijk de Heilige Geest, ook mij gegeven is, opdat Hij mij door een waar geloof Christus en al Zijn weldaden deelachtig make"

Zondag 20, Heidelb. Catechismus

Het delen in het heil des Heeren is een wonder. Immers ieder mens, wie hij ook is, is van nature een kind van de toorn. Met nadruk wordt het door Paulus gezegd in de brief aan de Efezeërs: "en wij waren van nature kinderen des toorns, gelijk ook de anderen." Er is geen onderscheid. Nu wordt er door de Heere onderscheid gemaakt, waar geen onderscheid was. Dit mag en kan Hij doen, want het ganse menselijke geslacht is vrij- en moedwillig van Hem afgefallen. In Zondag 4 H.C. staat terecht: "God heeft de mens also geschapen, dat hij kon doen, wat de Heere in Zijn wet van hem eist, maar de mens heeft zichzelf en al zijn nakomelingen, door het ingeven des duivels en door moedwillige ongehoorzaamheid, van deze ga-

ven beroofd." In Christus en door Zijn Middelaarswerk kan de Heilige Geest op aarde werken in mensenharten. De Heilige Geest laat Zich geven. De Vader en de Zoon mogen Hem geven aan een zondaar. Welk een wonder voltrekt zich op aarde. De Drieënige God wil komen tot een zondaar, wil werken en wonen in een zondaar. En dit vindt plaats de eeuwen door. Nimmer neemt dit een einde. In het belijden van de kerk staat: "ook mij gegeven." Aan anderen en ook aan mij. Die anderen behoren tot de kerk van alle tijden en eeuwen. Men is dus niet alleen. Men staat niet alleen. Misschien kent men een eenzaam leven, staat men in geestelijk opzicht alleen, toch is men niet alleen. Op aarde zijn er, die deze genade ook kennen. Immers, het werk van de Heere is universeel en niet tijdgebonden. Daarnaast staat men niet los van allen, die nu behoren tot de triumferende kerk. Voor de Heere is het één Kerk, met éénzelfde Hoofd, namelijk Chris-

voor een zondaar. Hij overtuigt een zondaar, dat hij bij Christus welkom is. De zondaar mag komen, zoals hij is. Beladen met zonde, zelfs misvormd door duizend zonden. Melaatsen worden door Christus niet verstoeten. De Heilige Geest neemt zelfs een zondaar mee naar Christus en brengt hem aan Jezus' voeten. Daartoe maakt de Heilige Geest gebruik van de verkondiging van het Evangelie. De prediking heeft een heilvol doel. Zalig hij/zij, die door de verkondiging komt tot Christus, gelijk een Ruth tot Boaz op de dorsvloer met het hartelijke verzoek: "breid dan uw vleugel uit over uw dienstmaagd, want gij zijt de losser."

Het geloof richt het hart ook op al de weldaden van Christus. Weldaden voor dit en het toekomstige leven. De schatten der genade, door Christus

verdiend, worden ontvangen. Wat in de staten van Christus besloten ligt, wordt verkregen. Wat gaat dan de staat van de vernedering en die van de verhoging leven en spreken. Welk een roem ontstaat er in Christus. Men gaat instemmen met het belijden van de bruid uit het Hooglied: "Als een appelboom onder de bomen des wouds, zo is mijn Liefste onder de zonen; ik heb grote lust in Zijn schaduw en zit er onder, en Zijn vrucht is mijn gehemelte zoet."

Hoe rijk is dit! Hoe rijk is dit "ook mij." Laat het ons uitdrijven tot de Heere, Die het ook vandaag werkt, geeft, om Christus te gaan eren. En die eer blijkt in het nodig hebben van Hem en het komen tot Hem.

Ds. M.C. Tanis.

Vrouwen in het ambt (3)

De vraag is welke plaats zowel mannen als vrouwen in de kerk hebben en dienen in te nemen. Wat zegt de Schrift ons dienaangaande? Of is wat in Gods Woord staat tijdgebonden, zodat wij dit op een eigen wijze mogen invullen en de tijd een aardig woordje meesprekt?

Wanneer mensen menen dat de Bijbel vindt dat vrouwen ondergeschikt zijn (en moeten zijn!) aan mannen, dan hebben zij schoon gelijk, zegt prof. dr. H.M. Kuitert. Dat vind je werkelijk in de Bijbel, schrijft hij. Maar, laat hij erop volgen, wie neemt dat nog?

Laten we onomwonden belijden dat we ertoe geroepen zijn om in elke tijd bij Gods Woord te blijven. Dit Woord is ook op dit terrein een lamp voor onze voet en een licht op ons pad.

Laten we het Woord aan het woord laten en eens zien wat God ons te zeggen heeft. Nu kunnen we tal van teksten citeren, maar laten we ons beperken tot de zogenaamde "zwijgteksten", omdat deze in geding zijn.

Eén van de twee teksten, die in dit verband van belang zijn, is 1 Timotheüs 2:11 en 12, waar we lezen:

"Een vrouw late zich leren in stilheid, in alle onderdanigheid. Doch ik laat de vrouw niet toe, dat zij lere, noch over de man heerse, maar wil, dat zij in stilheid zij."

De plaats van vrouwen

God schiep man en vrouw. Naar Zijn beeld. Daarmee zijn twee dingen meteen duidelijk: man en vrouw zijn

gelijkwaardig, beiden zijn beeld van God. En toch zijn ze niet gelijk, want God schiep de man als man en de vrouw als vrouw, met alles wat dit inhoudt en meebrengt.

Man en vrouw (of moet ik het omkeren?) zijn beiden in zonde gevallen. Zijn beiden verloren. Zo ernstig is het. We mogen daar geen woord van af doen.

Maar beiden mochten het evangelie horen, zoals we belijden. Christus is gekomen om zondaren zalig te maken. Wie in Hem is, is behouden. In Christus is geen man en vrouw, zegt Paulus in Galaten 3:28. Wie in Hem is, is geen slaaf meer, maar is vrij.

Nu dachten eerste christenen soms, dat dit inhield dat mannen en vrouwen zo vrij waren, dat ze niet meer met enige orde te maken hadden. Voor hen zou geen enkele wet meer gelden. Zoals vandaag zovelen denken! Men meent dan dat wie in Christus is, vrij is van alles.

Zo gebeurde het in de tijd van het Nieuwe Testament dat de samenkomsten van de gemeente nogal "vrij" waren. Men uitte "vrij" in z'n mening over van alles en nog wat. Vrouwen schroomden niet om "vrij" een aantal vragen te stellen in de kerkdiensten, waarbij ze soms openlijk tegen mannen, zelfs hun eigen mannen, ingingen.

De jongere Timotheüs moet daar in Efeze, waar hij voorganger is, mee te maken gehad hebben. Anders zou Paulus daarover niet zo schrijven.

Trouwens; ook aan de gemeente van Corinthe laat de apostel weten hoe hij erover denkt en vooral wat de Heere behaagt. In de samenkomsten van de gemeente moet alles ordelijk toegaan. Er moet een goede kerk-orde zijn. Want God is geen God van wanorde, maar van vrede.

Deze vrede werd verstoord. De samenkomsten van de gemeente zagen er toen wel iets anders uit dan tegenwoordig bij ons. Er werd meer gereageerd in de kerkdiensten. Het had nog iets meer van de synagoge. Behalve dat mannen en vrouwen door elkaar zaten. Er was in de diensten toen meer aan de hand.

In Gods gemeente gaat het mis. Vrouwen weten haar plaats niet en treden betweterig en autoritair op. Zij zullen hun mond wel eens even open doen en laten weten wat zij er van vinden. Zij menen, omdat ze in de vrijheid staan, nu ook vrij hun mening mogen uiten en de gemeente te mogen leren. Alsof ze in het ambt staan en anderen Gods wegen zullen leren. Alsof ze daartoe zomaar bevoegdheid hebben en met gezag mogen spreken. Trouwens, ook mannen mogen niet zo maar alles zeggen! het Woord beslist! Nu wijst Paulus vrouwen haar plaats. U moet goed rekening houden met de door God gestelde orde. U moet niet alleen weten wat u zegt, maar u dient ook uw plaats te weten en in te nemen.

Respecteren

Christus is het Hoofd van de man en zo is de man het hoofd van de vrouw. In Efeziërs 5:24 laat Paulus zien welke betekenis dit heeft in het huwelijk, zodat een man als Christus voor zijn vrouw moet zorgen en een vrouw tegenover haar man haar houding dient te weten, zoals de gemeente tot Christus opziet.

Vandaar dat een vrouw niet mag heersen over haar man. Zij mag niet autoritair optreden en eigenmachtig handelen.

Ze moet haar man respecteren, uit eerbied voor de Heere.

Nu weet ik wel dat man en vrouw beiden respect moeten hebben voor elkaar en dat we in de gemeente worden opgeroepen (zie Ef. 5:21) om onderdanig te zijn aan elkaar. Maar juist in dat verband roept Paulus er toe op dat vrouwen onderdanig zijn aan hun mannen, in de Heere en om de Heere.

Dit moet niet alleen thuis en in allerlei verbanden, waarin we samenleven en samenwerken, beoefend worden.

Vooraf in de kerk dient dit gestalte te krijgen. Daarom zegt de apostel met nadruk dat vrouwen in de kerk(diensten) niet mogen onderwijzen. Deze taak moeten ze aan mannen, die daar toe geroepen worden, overlaten.

Vrouwen mogen geen leerambt bekleeden, wat God aan de mannen alleen bevolen heeft, zo lezen we bij Calvijn. Vrouwen moeten in hun orde blijven, op hun plaats blijven.

Welke gaven ze ook van de Heere ontvangen hebben, en sommigen zijn zelfs hoog-begaafd, het regeerambt en het leerambt komt vrouwen niet toe.

Dr. L.G. Zwanenburg schrijft: Vrouwen toelaten tot het predikambt achten wij tegen de Schrift.

Niet omdat wij dat niet juist achten, maar omdat de Heere het nu eenmaal zó heeft beschikt!

Vrouwen kunnen godvrezender zijn dan mannen, vrouwen kunnen over veel tact en wijsheid beschikken (als gave van God), vrouwen mogen moeders in Israël zijn, onmisbaar voor de kerk en van onschatbare waarde voor heel het kerkelijk leven, maar de Heere heeft het nu eenmaal zo geordend dat vrouwen niet mogen onderwijzen. Deze beschikking van God zullen we niet tegenstaan, maar met eerbied aanvaarden. Gods beschikking respecteren. Uit ontzag voor de Heere Zelf.

Nu moeten we wel goed begrijpen wat met dit "onderwijzen", met dit "leren" wordt bedoeld.

't Is niet zo dat vrouwen geen onderwijzeres en geen lerares mogen worden. Op de meeste scholen maken vrouwen zelfs een meerderheid van het personeel uit, zonder echter de dienst uit te maken.

Timotheüs werd door zijn moeder en door zijn oma onderwezen in het Woord van God! Hoeveel mannen hebben niet levenslang veel te danken gehad aan de godvrezende opvoeding van hun moeder en aan het godvruchtige voorbeeld van oma.

En kunnen vrouwen niet op allerlei terrein hun invloed ten goede aanwenden?

Zijn zij niet, vanuit de verborgen omgang met God althans, voorbeeldig werkzaam? Zijn ze niet, als ze bekeerd zijn, vanwege hun in Christus zijn, zowel profeet, priester en koning, zoals we in zondag 12 van de catechismus belijden?

De vraag komt dan naar ons toe: zijn onze vrouwen en meisjes al bekeerd? Bent u als vrouw, ben jij als meisje als in Christus?

Anders bent u, ben jij diep ongelukkig! Hoeveel gaven u/jij ook hebt. Dan ben je zelfs verderfelijker bezig.

Maar, als je als vrouw de HEERE mag vrezen, kom je op je plaats. Dan leer je dat niet alles mag en kan. Je bidt dan ook: leer mij naar Uw wil te handelen, 'k zal dan in Uw waarheid wandelen.

De Heere zegt in Zijn Woord dat het vrouwen niet is toegestaan in het ambt te staan en zo te leren en te regeren.

De Heere roept vrouwen op onderdanig te zijn, onderworpen aan Gods instellingen.

Onderdanigheid

Onderdanig is misschien een beter woord dan onderwerping. In onderdanigheid zit het woord onderdaan. Een koning heeft onderdanen. Daarbij past, dit te bedenken en dienovereenkomstig onderdanig te leven. Je moet dan je plaats weten.

Zo dient het in de kerk toe te gaan. Mannen dienen hun plaats te weten, maar ook vrouwen.

Soms weet een man z'n plaats niet en is dan even dwaas als Nabal. 't Is goed dat Abigaïl dan ingrijpt en als reddend optreedt.

Priscilla dient met haar inzicht in de Schriften Paulus. En welke ambtsdrager heeft geen weet van vrouwen in de gemeente, van wie ze veel leren (kunnen), door hun godsvrucht, hun inzicht, hun gebed en hun voorbeeldig leven.

Maar, hoe godvrezend ook (en juist godvrezenden zullen dit be-amen), het ambt staat niet open voor vrouwen.

Soms komen we bordjes tegen: inrijden niet toegestaan. Of: roken niet toegestaan. Dat wil niet zeggen dat het nooit gebeurt, maar het mag niet. Het is niet toegestaan. In wezen is het verboden. Het is ongepast, onwettig. Ook nog strafbaar.

Onderdanig zijn houdt heel wat in. Het is niets-doen. Het is juist bezig zijn, heel positief. 't Kost geestelijke energie.

Want het is een voortdurend bedenken wat je plaats is en hoe je deze moet innemen. Het vergt veel geestelijk inzicht en inspanning.

Temeer, daar we omringd worden door een wereld, die daar niets van snapt en ook absoluut niets van wil weten.

Veel vrouwen leiden een vrij-gevochten leven. Onderwerpen mannen en maken hen tot slaven. Men voelt zich meer concurrent dan complement!

Nu moet erkend worden dat mannen daar meer dan eens aanleiding toe geven, omdat velen niet op die plaats

staan, die God hen aangewezen heeft. Wanneer een man geen "hoofd" is, is het voor een vrouw ook uitermate moeilijk onderdanig te zijn. Men kan niet zo hoog opzien tegen deze mannen en daarom is respect ook niet zo eenvoudig.

Als mannen in het ambt weinig van Christus laten zien, kan het heel veel moeite kosten hen te eren in hun ambt en onderdanig te zijn.

Toch vraagt de Heere onderdanigheid. Om Hem! Uit eerbied voor Hem en voor Zijn inzettingen.

En wie aan de Heere onderdanig is, zal ook onderdanigheid jegens het door God ingestelde ambt betrachten.

Hoe dit gestalte dient te krijgen, zullen we een volgende keer zien.

Van Amstel.

Boekbesprekingen

Wij ontvingen het tweede deel van **"Het Troostboek", de Heidelbergse Catechismus** door Ds. J. v.d. Vlies.

Het boek bevat twaalf preken over de zondagen 7-14 en kost f 22,50 excl. verzendkosten.

Opnieuw zijn wij getroffen door de directe aanpak van de stof. De eerste preek gaat over zondag 7 vraag en antwoord 20 "Worden dan alle mensen wederom door Christus zalig, gelijk zij door Adam verdoemd zijn geworden?"

Neen zij, maar alleen degenen, die Hem door een waar geloof worden ingelijfd en al Zijn weldaden aannemen.

Ds. J. v.d. Vlies is in de weergave van de vragen en de antwoorden volstrekt origineel. Daarin komt ook uit de veelkleurige rijkdom van de gaven, die God ook aan Zijn kinderen en knechten verleent.

Een paar voorbeelden uit deze preek, die met vele voorbeelden uit de andere preken kunnen worden vermenigvuldigd, maar leest uzelf en koop deze bijzondere verklaring van de Catechismuszondagen. U zult er geen spijt van hebben.

"Ingelijfd worden in Christus door een waar geloof is uitgelijfd worden, dat wil zeggen geamputeerd, uitgesneden moeten worden uit het lichaam des doods, uit de eerste Adam, willen wij ingelijfd worden in Jezus Christus."

"De inlijving is, dat wij met Christus verenigd worden. In de ervaring van Gods kinderen lijkt het weleens of de

weldaden vooraf gaan aan deze grote zaak, maar van Gods kant is de zaak zo, dat wij eerst verenigd worden met Christus. Daaruit volgen de weldaden zoals een bruid die getrouwd wordt door de hemelse Bruidegom pas gemeenschap van goederen krijgt door het huwelijk."

"Ingelijfd, dat wil zeggen, dat wij door Christus als een arme zondaar zodanig aan Zijn hart worden gedrukt, zodanig voor Zijn rekening genomen worden, dat al het Zijne het onze is: Al het Mijne is uwe. Dan is er zo'n innige vereniging van Gods kant, dat Christus Jezus totaal en finaal onze Borg, onze Middelaar, onze Bruidegom wordt."

"Aannemen, het is niets anders dan een bedelaar die zijn hand niet hoeft te prijzen voor de gave, die erin geworpen is. Het is barmhartigheid van de Heere."

Ds. J. v.d. Vlies signaleerde ook de ernstige gevaren binnen onze kerken in de samensprekingen met de Nederlands Gereformeerde Kerken.

In dezelfde preek schrijft hij het volgende en omdat het tot op de dag van vandaag aktueel is en blijft neem ik het helemaal over.

"Wij weten allen dat er naar aanleiding van de samenspreking met de Nederlands Gereformeerde Kerk een stuk op tafel gekomen is over het geloof. Het is nog maar kort geleden dat die zaak weer opgerakeld werd over het geloof. Laat ik maar heel eerlijk zijn en heel duidelijk gemeente. Dan krijgt u art. 24 van de Nederlandse Geloofsbelijdenis voorgehouden in dat stuk. En wanneer wij de Nederlandse Geloofsbelijdenis niet kennen zit daar een geweldig gevaar in. Wij lezen namelijk in artikel 24 "Dat dit waarachtig geloof, in de mens gewrocht zijnde, door het gehoor van het Woord Gods en de werking van de Heilige Geest, hem wederbaart en maakt tot een nieuwe mens en doet hem leven in een nieuw leven, en maakt hem vrij van de slavernij der zonde enz."

Wat ligt daar een gevaar in, wanneer wij één ding niet in ogenschouw nemen, namelijk, dat art. 24 wel spreekt over de wedergeboorte, maar niet over de levendmaking. Ik wil u waarschuwen, artikel 24 spreekt over de doorgaande wedergeboorte of heiligmaking. Maar willen wij weten

waar het geloof vandaan komt in zijn onafhankelijke geschonkenheid van God, dan moeten wij terug naar art. 22. "Wij geloven, dat, om ware kennis dezer grote verborgenheid te bekomen, de Heilige Geest in onze harten ontsteekt een oprecht geloof hetwelk Jezus Christus met al Zijn verdiensten omhelst, Hem eigen maakt, en niets anders meer buiten Hem zoekt".

Het geloof en de doodstaat van de mens, wat is er een verzet tegen. Het gaat er dus om, ik wil het u nog één keer duidelijk zeggen, dat er in art. 24 dat ons onder de neus wordt geschoven over het geloof, dat het daar niet gaat over de *wedergeboorte als levendmaking*, maar over de *wedergeboorte als heiligmaking*.

Ook in zondag 13 waarin het gaat over het kindschap Gods om Christus wil komen zaken aan de orde, die wij echter niet meer horen vanaf vele kansels in onze kerken. Daarom nogmaals: koop en les, het is meer dan de moeite waard.

U kunt deze uitgave ook weer bestellen bij:

De fam. J. Bassa, Hoogstraat 7, 2965 AJ Nieuwpoort, tel. 01843-1242 t.z.t. 0184-601242.

Mevr. W. v.d. Vlies, Oranjelaan 3, 3971 HD Driebergen, tel. 03438-18970 t.z.t. 0343-518970.

*Katwijk aan Zee,
Ds. J. Veenendaal.*

Drs. A. van de Beek, **Geschiedenis van Israël in het Oude Testament**, 83 blz., f 17,50, Uitgeverij Kok Voorhoeve.

Het boek geeft een goed overzicht van de geschiedenis van Israël in het oud-testamentische tijdvak. We vinden korte informatie over Egypte, Mesopotanië, Syrië/Palestina en Klein-Azië. De aartsvaders worden behandeld, etc. Op pag. 9 wordt gesteld dat de chronologie een probleem is: Bepaalde jaartallen staan vast, maar over andere bestaat onzekerheid. Bij het lezen over opgravingen en dergelijke werden wij getroffen door de volgende zinsnede op blz. 35: "Allereerst moeten wij ervan uitgaan dat de waarheid van de Schrift geen bevestiging behoeft. Zij is waar in zichzelf als Woord van God.

Daarnaast mag dankbaar gebruik gemaakt worden van vondsten die ons de Schrift beter doen verstaan. Alleen moet men erg voorzichtig zijn met de duiding van vondsten. Het is niet altijd

wat men denkt dat het is." Op blz. 68 vinden wij een chronologisch overzicht van de koningen van Israël en Juda. Het laatste hoofdstuk gaat over de tijd tussen Oud en Nieuw Testament. Achterin het boek een literatuurlijst, kaarten en overzichten. De inhoud van het boek kan zeker dienstbaar zijn aan theologische vorming en toerusting van gemeenteleden.

Prof. dr. Johan Bouman, **In gesprek met Moslims**, 110 blz., f 19,95, Uitgeverij J.J. Groen en Zoon Leiden.

De auteur die ondermeer tien jaar hoogleraar Islamwetenschappen te Beiroet is geweest, schrijft met grote kennis van zaken. Hij is ook betrokken bij gesprekken tussen joden, christenen en moslims en heeft verschillende publicaties over de Islam op zijn naam staan. De auteur stelt dat de Islam geen randverschijnsel is, maar de grootste uitdaging voor het christelijke geloof en de christelijke ethiek. Tegenover de crisis van de christelijke theologie en de westerse moraal staat een sterke islamitische geloofszekerheid en een agressief zendingsbewustzijn.

Er wordt geschreven over Gods eenheid, zonde, vergeving en verzoening. Aan de orde komt hoe de Bijbel en de koran spreken over Abraham en Jezus. Wie te maken heeft of krijgt met Moslims doet er goed aan kennis te nemen van dit helder geschreven boek.

Drs. A.G. Knevel (red.), **Om het hart van het christelijk geloof**, 152 blz., f24,50, Uitgeverij Kok Voorhoeve, Kampen in samenwerking met Evangelische Omroep Hilversum, deel 13 uit de serie "Bijbel en praktijk".

Het boek bevat een bezinning op de geloofsbelijdenis van Nicea. De uitgave bevat teksten van de radiolezingen, uitgebreid met literatuurverwijzingen en noten. Diverse auteurs hebben hun medewerking verleend. Op eenvoudige manier worden de dingen beschreven zonder tekort te doen aan de wezenlijke inhoud van de zaken. Een van de medewerkers is Drs. G.A. van Veelen, predikant bij de broederschap van Pinkstergemeenten. Een vraag die opkwam luidde: Hoe zouden de hoofdstukken over de Heilige Geest er hebben uitgezien als Van Veelen deze geschreven zou hebben? Aan moderne dwalingen wordt niet voorbijgegaan. In kort bestek wordt op bevattelijke wijze veel geboden.

Ds. G.F. Gezelle Meerburg, **Levenslessen**, 126 blz., f 14,90, Uitgeverij J. de Koning, Ridderkerk.

Het boek bevat een levensbeschrijving van Ds. G.F. Gezelle Meerburg en een vijftal preken over Jesaja 28:15-18, Lukas 12: 54-57, Jeremia 17:9, Jesaja 42:16 en Jesaja 66:2b. Wegens het op aandrang van zijn gemeente niet meer laten zingen uit de bundel van Evangelische Gezangen, werd hij als predikant ongeschikt geacht voor het leraarsambt in de Ned. Herv. Kerk en werd 24 november 1835 als predikant afgezet. Een goede zaak van de preken van deze afgescheiden predikant die in Almkerk heeft mogen arbeiden kennis te nemen.

Matthew Henry, **Edelgesteenten**, 120 blz., f 18,50, Uitgeverij den Hertog B.V. Houten.

Uit het Engels vertaald door J. de Jager. Rond 35 thema's zijn kernachtige gedachten uit de geschriften van M. Henry gerangschikt die betrekking hebben op vele terreinen van het leven (eerder uitgegeven in 1875 te Londen). Moge het lezen van dit boekje aanleiding zijn tot het lezen van de geschriften van M. Henry, waarin vele edelgesteenten verborgen liggen.

Andrew Gray, **Grote en Dierbare Beloften**, 160 blz., f 23,50, Uitgeverij den Hertog B.V., Houten.

Gray leefde van 1633-1656. Op 20-jarige leeftijd werd hij predikant en voor zijn 23e jaar werd zijn wens naar vereniging met zijn Meester vervuld. Vijf preken handelen over 2 Petrus 1:4, een over Hand. 26:18 en drie preken over 2 Kor. 13:5. Uit het feit dat de zesde druk voor ons ligt blijkt dat er behoefte is deze preken te lezen.

Prof. J. Kamphuis, **Juda's hallel**, 206 blz., f 25,75, Uitgeverij Oosterbaan & Le Cointre B.V. Goes.

De auteur schrijft inhoudelijk en qua stijl op een wijze die in zijn kring gebruikelijk is over het loven van God in de gemeente. Het boek bevat ontegenzeggelijk goede zaken. Zo lezen wij van het psalmzingen in de huiskamers. De vraag mag wel gesteld worden: Hoe is dat in onze gezinnen? De auteur maakt gebruik van de Nieuwe Vertaling maar zegt eerlijk dat wat 2 Tim. 3:16 betreft de Statenvertaling correct is (blz. 11).

Met onderscheid gebruikt valt er zeker een en ander uit dit boek te leren.

Prof. dr. K. Schilder, **Profeten en Evangelisten**, 260 blz., f 28,-, Uitgeverij Oosterbaan & Le Cointre Goes.

Het boek is een bloemlezing uit de Schriftoverdenkingen van prof. dr. K. Schilder en heeft zeker waarde als een eerste kennismaking met het gedachtegoed van prof. Schilder.

Drs. M.A. van den Berg, **Kernteksten uit Maleachi**, 76 blz., f 14,90, Drs. M. van Campen, **Kernteksten uit de zendbrief aan de Kolossenzen**, 90 blz., f 14,90, Dr. B.J. Wiegeraad, **Kernteksten over Noach**, 71 blz., f 14,90.

De drie deeltjes kwamen uit in de serie Schriftwerk. Uitgeverij de Groot

**Stichting
Bemiddeling
Kraam- en
Gezinszorg
Meijer (B.K.G.M.)**

Reeds velen maakten gebruik van de bemiddeling voor Kraam- en/of Gezinszorg.

Heeft u Kraam- of Gezinszorg nodig en u bezit geen TV, bel dan gerust.

**Stichting Bemiddeling
Kraam- en Gezinszorg Meijer**
Telefoon 02943 - 1145, mevr. J. Meijer.

Goudriaan-Kampen. De deeltjes bieden stof voor persoonlijke meditatie en gemeenschappelijke Bijbelstudie.

KRAAMZORG

**GEZINSZORG
BKG**

De Stichting Bureau Kraam- en Gezinshulp bemiddelt tussen hulpaanvragers en zelfstandige gediplomeerde verzorgenden.

Voor uw hulpaanvraag en/of inlichtingen kunt u bellen:

08385-27799

Voor kraamhulp graag tijdig bellen!

Plaats uw

familieberichten

in

Bewaar het Pand

buro voor architectuur en ruimtelijke ordening d. vroegindewij b.v., architect BNA

Een dynamisch bureau dat opdrachten ontwerpt en uitwerkt middels geavanceerde tekencomputers; alle overige werkzaamheden zijn eveneens geautomatiseerd.

Het bureau heeft een zeer uitgebreid en gevarieerd opdrachtenpakket in:

*** Utiliteitsprojecten**

- kantoren
- scholen
- kerken
- bedrijventuinen
- sociale werkplaatsen
- multi-funktionele gebouwen

*** Woningbouw zoals:**

- gesubsidieerde (premie A - woningwet)
- bungalows - 2 onder 1 kap
- renovatie

in de regio, elders in Nederland, alsmede daarbuiten.

**buro voor architectuur en ruimtelijke ordening
d. vroegindewij b.v., architect bna reg. nr. 1.890126.262**

**oosthavendijk 46 3241 lk middelharnis tel. 01870-85800
postbus 82 3240 ab middelharnis fax 01870-86910**